

ESTONIA

Kansallisteatterissa 21.5.1967

EDUARD TUBIN

KRATT

Kaksinäytöksinen, nelikuvaelmainen baletti.

Libretto Elfriede Tubin

Balettimestari Enn Suve

Kapellimestari Neuvosto-Eestin kansantaiteilija Kirill Raudsepp

Lavastus ja puvut Mari-Liis Küla

Balettimestari-harjoittaja Ago Herkül

Kuoromestari Neuvosto-Eestin ansioitunut taiteilija Uno Järvelä

Konserttimestarit Imbi Jürisoo, Elma Sommer, Ira Trilljärv ja

Vera Vetting

Henkilöt:

Kratt	Juta Lehiste
Isäntä	Neuvosto-Eestin ansioitunut taiteilija Endrik Kerge
Talon tytär	Olga Tšitšerova
Renki	Jüri Lass
Viisas	Peeter Roos
Paholainen	David Šur
Hopea	— Svetlana Balojan, Tamara Jamštšininina, Berta Krumm, Maire Loorents.
Kulta	— Larissa Kaur, Tatjana Maiste.
Talkoo-oinas	— Anton Bome
Kolme maksamereläistä	— Larissa Skljanskaja, Anton Bome ja Peeter Karell.

Väliaika I näytöksen jälkeen.

Näytännön ohjaaja Leida Joonson

Orkesterin solisti Villem Öunapuu (viulu)

Orkesterin konserttimestari Neuvosto-Eestin ansioitunut taiteilija

Hugo Schüts.

KRATTIN SISÄLLÖSTÄ

Balettinäytelmä »Kratt» on Ruotsissa asuvan virolaisen Eduard Tubinin ennen sotia säveltämä fantasia, joka pohjautuu taruihin Kratt-nimisestä pahasta haltijasta. Kratt on henki, joka tuo omistajalleen ja isännälleen rahaa. Näytelmän juoni tapahtuu kolmena torstai-iltana eräässä tienristeyksessä. Libreton on kirjoittanut Tubinin vaimo Elfriede Tubin.

Saadakseen rahaa tuottavan pahan hengen itselleen on annettava paholaiselle kolme pisaraa verta. Joka haluaa tällaisen rikkautta tuottavan hengen, hänen on rakennettava se itselleen, tässä auttaa paholainen häntä. Rikkautta haluavat yrittävät usein saada Krattin tehdyksi, niinpä isäntä (Endrik Kerge) ryhtyy puuhaan. Mutta pahin vaikeus on siinä että paha henki Kratt, herätessään eloon, yrittää heti tappa rakentajansa.

Kun Kratt alkaa valmistua, isäntä panee päähänsä padan estääkseen Krattia lyömästä hänen päätänsä murskaksi. Tarinaan liittyy sivuteemana isännän tyttären rakkaus renkiä kohtaan. Nuoret eivät voi mennä naimisiin, koska isäntä ei hyväksy renkiä vävyksensä.

Seudulla on sellainen tapa, että joskus viedään hevoset ulos yöllä ja vieteään juhliä. Nuoriso laulaa ja tanssii. Tähän kohtaukseen sisältyy balettinäytelmän ainoa kuorolaulu. Yhtäkkiä kaikki juhlijat näkevät, kuinka Kratt lentää ilmassa rahapussi kädessään. Jos joku tekee ympyrän maahan ja lyö siihen puukolla, niin Kratt ei kykene lentämään, vaan putoaa. Näin tehdään, ja Kratt tipahtaa maahan. Nuoret kiusaavat ja pidättävät Krattia tahallaan. Kun tämä pääsee jälleen raivostuneena lentämään, se päättää kostaa. Koska se ei pysty kiusaajillensa mitään, niin kostoksi se päättää ottaa isäntänsä hengiltä.

Paikkakunnalla vallitsee sellainen uskomus, että revontulet ovat kirveiden välkehtimisiä, jotka näkyvät silloin, kun rikkaat ihmiset tekevät liiton paholaisen kanssa. Silloin isännät tanssivat ja pitävät hauskaa, naamioituneina kuka siankärsäiseksi, kuka sarvipäiseksi. Juhlaansa he saapuvat lentävillä kaukaloilla. Tämä tapahtuu viimeisessä kuvaelmassa. Kratt tulee raivostuneena sisään ja tappa kaikki. Nuoret rakastavaiset ovat tavallaan tyytyväisiä, koska ahneen ja ylpeän isännän kuoltua, he voivat mennä rauhassa naimisiin. Rikkaiden ja köyhien vastakkainasettelu on historiallista ja etnograafista. Se pohjautuu Viron kansan pitkäaikaiseen orjuuden tilaan.